

“Tutvusta Eestit” turismi alamstrateegia

LOODUSPUHKUSE TEEMA JUHEND

Euroopa Liit
Europa
Regionaalarengu Fond

Eesti huleviku heaks

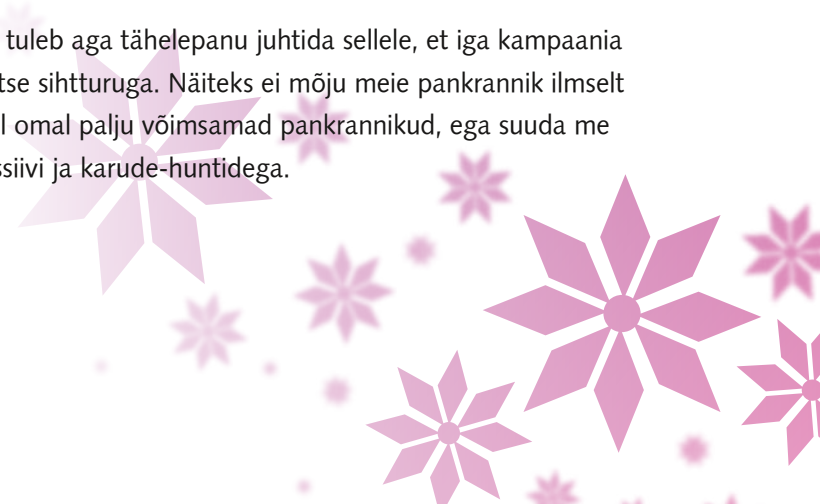

Looduspuhkuse peamiseks motivaatoriks on soov liikuda ja puhata maal. Võimalikuks formaadiks on siin nii suurematest keskustest lähtuvad ringreisid, autoturism ja matkamine kui vahetu maapuhkus/maaturism ööbimisega turismitaludes või puhkekeskustes looduse rüpes.

Eesti maastik on rikkalik ja mitmekesine – meri kohtub maaga, metsad vahelduvad põldude ja soodega, vaadet ilmestavad rändrahnud, saared ja laiud, linnusevaremed, põlised talukohad ja mõisahooned. Vaated ja meeleolud muutuvad juba mõnekümne kilomeetri läbimisel. Pilt muutub tundmatuseni ka eri aastaegade lõikes.

Eestil on palju pakkuda neile, kes oskavad vaadata. Siinne loodus ei raba kõrgete mägede ega sügavate orgudega, lilledki on põhjamaiselt väikeste õitega – ent tagasihoidlik pealispind varjab suurt sisemist mitmekesisust. Liitkem siia üldiselt rahulik elutempo, avarus, võimalus olla, kulgeda ja mõelda omaette – ning valdavalt lõõgastunud ja tolerantne atmosfäär. See ongi Eesti sisu ja sõnum.

Enne, kui loetleme argumente ja sümbboleid, tuleb aga tähelepanu juhtida sellele, et iga kampaania ja reklaam eeldab siiski arvestamist konkreetse sihtturuga. Näiteks ei mõju meie pankrannik ilmselt millegi erilisena brittidele või norrakatele, kel omal palju võimsamad pankrannikud, ega suuda me võluda soomlasi või venelasi oma metsamassiivi ja karude-huntidega.

Argumendid:

- * SUUR VAHELDUSRIKKUS PINNAVORMIDES, TAIMESTIKUS, AASTAAEGADES, ILMASTIKUS JA MEELOLUDES – Eesti loodus on riigi väikese pindala kohta väga rikkalik ja mitmekesine.
- * EESTI LOODUSEST LEIAB HARULDUSI – seda nii looduslike liikide kaupa (orhideelised, mida mujal ei kasva) või siis kindlate sihtgruppide jaoks (näiteks hundid-karud Saksa turistile).
- * EESTI ON ÜKS PARIMAIK PAIKU RÄNDLINDUDE VAATLEMISEKS.
- * EESTI LOODUS ON HUVILISELE KERGESTI LIGIPÄÄSETAV – seda tänu maa väiksusele, heale teedevõrgustikule, üha arenevale turismi-infrastruktuurile ning info kättesaadavusele.
- * EESTIS SAAB LOODUST NAUTIDA PRIVAATSELT – väike asustustihedus jätab kõigile piisavalt iseolemise ruumi.
- * EESTIS ON 4 ERIILMELIST AASTAAEGA – lumine ja külm talv, värvikirev sügis, valgete öödega soe suvi, põhjamaiselt karge ja suurvetega kevad.
- * EESTIS ON 1521 SAART JA LAIDU – osa püüasustusega, osa ilma. Metsikumatel neist saab lähedalt vaadelda haruldasi veelinde ja hülgeid.
- * EESTIS ON IDEAALILÄHEDASED VÕIMALUSED AKTIIVSEKS LOODUSPUHKUSEKS – sportimiseks, jahipidamiseks ja kalastamiseks.

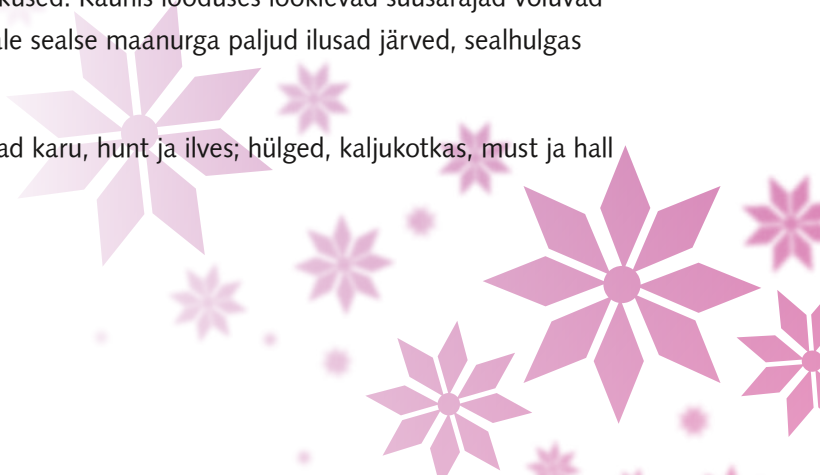
ΑΓΒ 825

ΠΙΟΤ. Μ. ΔΟΥΜΕΤΣ

Sümbolid

- 1 SAARED** – Saaremaa, Hiiumaa, Kihnu, Ruhnu, Vormsi, Vilsandi, Prangli ja lugematud väikesaared ning laiud.
- 2 PANKRANNIK JA JOAD** – Ontika, Saka, Panga ehk Mustjala pangad ning Keilajoa Valaste ja Jägala joad.
- 3 RAHVUSPARGID JA LOODUSKAITSEALAD** – Lahemaa, Matsalu, Vilsandi, Endla, Nigula, Soomaa, Viidumäe, Karula jne. Enamik neist on varustatud matkaradade, vaatetornide ja muu juurdekuuluvaga.
- 4 RÄNDRAHNUD** – võimsaim neist on Ehalkivi Kunda lähistel Letipea neemel, suurema kogumina Lahemaa rahvuspargis.
- 5 KADAKAS** – aeglase kasvuga sitke puu, levinud Lääne-Eestis ja saartel.
- 6 LÕUNA-EESTI MAASTIK** – Haanjas asuv Baltikumi kõrgeim mägi Suur Munamägi ja sealsest vaatetornist avanev lummas pilt pole ainsateks Lõuna-Eesti maastiku tõmbenumbriteks. Siin asuvad ka Eesti olulisemad talispordikeskused. Kaunis looduses looklevad suusarajad võlvavad ka suvel, mil jää ja lume alt ilmuvad nähtavale sealse maanurga paljud ilusad järved, sealhulgas Baltikumi sügavaim Rõuge Suurjärv.
- 7 LOOMAD-LINNUD** – suurkiskjad karu, hunt ja ilves; hülged, kaljukotkas, must ja hall toonekurg jne.

- 8 **VALGED ÖÖD** – siinsel laiuskraadil kestab pikim suvepäev koguni 19 tundi.
- 9 **METEORIIDIKRAATRID** – suurim ja mõjuvõimsaim neist Kaali kraater Saaremaal, samas ka Lõuna-Eestis olevad Kuradihaud, Tondihaud ja Põrguhaud.
- 10 **GOLFIRAJAD** – golf pole kindlasti pelgalt sport. Inglisekeelne kalambuur ütleb golfi kohta „a good walk spoiled”. Looduskauneid jalutuskäike pakuvad Tallinna ümbruses Niitvälja, Suuresta ja Estonian Golf & Country Club Jõelähtmel. Lääne-Eestis saab golfi mängida Haapsalus, Saaremaal, Pärnus ja Audrus. Lõuna-Eesti ainus, aga see eest eriti vaatamängulises looduses paiknev golfirada on Otepääl.
- 11 **RMK LOODUSRAJAD JA ÖÖBIMISPAIGAD** – tasuta ööbimispaiku (telkimisplatse, metsaonne, metsamaju) teadlikule loodussõbrale leidub suisa uskumatutes kohtades, Eestimaa looduse kõige paremini hoitud saladuste läheduses.
- 12 **RABAD** – Eesti on rikas maaliliste raba- ja soomaastike poolest. Suuremaid ja tuntumaid, mõne maastikukaitseala või rahvuspargi koosseisu kuuluvaid rabasid võib minna avastama mööda mugavaid laudteid, kuid leidub hulgaliselt ka täiesti metsikuid ja puutumatu rabasid, mida seiklushimulisem turist saab privaatsemalt uurida.
- 13 **MÄND** – Eesti ülekaalukalt levinuim puuliik, mis kasvab reeglina meie kandis iseloomulikel valguküllastel samblastel ja liivastel nõmmedel.

Huvitavaid fakte Eesti loodusest

- * **EESTIMAINEN PUISNIIT ON MAAILMA RIKKALIKUMAIID TAIMEKOOSLUSI** – ühe ruutmeetri kohta üle 70 erineva liigi. See näitaja ületab kohati troopikatki.
- * Kui võtta arvesse Euroopa kaugeimad punktid ja saared, asub **EUROOPA KESKPUNKT SAAREMAAL**, Mõnnuste külas.
- * **HIIUMAA KUI PÕHJAMAINEN BORA BORA** – tuhande ruutkilomeetrise pindala ja napi 10 000 elanikuga saarel leiab iga külastaja kerge vaevaga oma paradiisiranna, mis pole turistidest üle koormatud. Näiteks Luidja või Tahkuna rannad.
- * **KAALI METEORIIDIKRAATER** – maailma kõige viimane tihedalt asustatud piirkonda langenud hiidmeteoriit, mis oli võimsuselt võrreldav tuumaplahvatusega ja on jätnud sügava jälje siinsete rahvaste pärimustesse.
- * **EESTLASED ON PUUDEUSKU** – näiteks Tülivere tamm Kuusalu lähistel aitas lepitada abielupaare. Selleks pidi paar veetma öö püsti seistes puu õõnsuses.
- * **EESTI JÄMEDAIMA PUU**, Sipa pärnaga on seotud viljakuse ja erootikateemalisi uskumusi.
- * **OSMUSSAAREL ASUB** legendide kohaselt skandinaavlaste muistse **PEAJUMALA ODINI HAUD**. Sellele viitab ka saare rootsikeelne nimi Odinsholm (Odini saar).
- * **KÄÄRIKU SUUSABAASI** nõlvadel ja metsatukkades lookleb Soome presidendi Urho Kaleva Kekkose nimeline suusa- ja matkarada.

Perepuhkus Eesti looduses

Propageerides Eestimaa looduse avastamisele orienteeritud perepuhkust, on võimalik tuua esile lisaväärtusi ja -võimalusi, mis eriti väikeste lastega pere jaoks muudavad selle väsitavast „matkamisest“ millekski hoopis enamaks.

Näiteks majutusvõimalused autentse keskkonnas. Olgu selleks temaatilisi peremajutusprogramme pakkuvad puhkekeskused või turismitalud, mis võimaldavad siduda loodusega tutvumise jalgsi- ja jalgrattamatkamise ning kanuusõiduga. Sügavama huvi korral võib tutvust teha näiteks lehmälüpsi, lammaste pügamise ja jaanalindude söötmisega.

Äriturism Eesti looduses

Ärituristi jaoks võiks oluliseks lisaväärtuseks olla Eesti kui uuendusmeelse e-riigi pakutavad võimalused, esmajoones hea mobiili- ja internetilevi, mis võimaldab töötada ka metsas ja rannas või isegi keset ürgaba.

Tänu sellele, et isegi Tallinna südalinnast võib poole-kolmveerand tunniga jõuda täiesti ehtsasse mereranda või mustikametsa, muutub looduskeskkond kui lõõgastuse allikas täiesti arvestatavaks „pakkumiseks“ ka ärituristile.

VÕTMESÜMBOL

PAEKLINT

Eesti looduse kõige olulisemaks sümboliks on paeklint oma looduslikes esinemisvormides – pankranniku ja paepaljanditena. Nii rikka loodusega maa puhul pole kerge välja tuua vaid üht esinduselementi, kuid erilise tähenduse annab paekivile asjaolu, et sellest on ehitatud suur osa Tallinna vanalinnast ning Põhja-Eesti ja saarte ajaloolistest hoonetest. Seega pole imestada, et paas on valitud Eesti rahvuskiviks.

Tuntumad Eesti paekivid on lubjakivi ja dolomiit, viimasest valmistavad meistrid isegi lauanõusid. Pankrannik on eelkõige Põhja-Eesti tõmbenumbriks, ehkki avaldub muljetavaldavana ka Saaremaal. Rootsist, Ölandi saarelt enam kui tuhande kilomeetri kaugusele Venemaale, Laadoga järve lähisteles ulatuv loodusime on UNESCO maailmapärandi nimekirja kandidaat. Kui Ölandil on klindi kõrgus vaid 10 meetrit, siis Eesti põhjarannikul, Ontikal saavutab pank oma maksimaalse kõrguse – 56 m. Kõrgelt kaldalt avanevad vapustavad vaated Soome lahele. Kui mujal katkestavad pankrannikut ürgorgude põhjas voolavad ägedaloomulised jõed, siis Kirde-Eestis kulgeb see katkematult 20 km ulatuses. Valastes langeb pangalt Eesti kõrgeim juga, sealsamas saab vaadelda maalilist kivimikihtide läbilõiget - paekallas on otsekui avatud aken Maa iidseesse ajalukku.

Muljetavaldav on pankrannik ka Tallinnast läänes, Pakri poolsaarel, kus sellel kõrgub imposantne tuletorn.

Saaremaa kõrgeim on Panga e. Mustjala pank, mis kerkib ranniku kohale 2,5 km ulatuses ning ulatub oma kõrgeimas punktis 21 meetrini. Lisaks sellele, et pankrannik pakub võrratuid vaateid merele, on see uudishimulikule otsijale ka põnevate leidude allikaks, avades Maa kauget minevikku nii selgroogsete kui selgrootute kivistite näol; ohtralt leidub neid näiteks Ohessaare pangal.

Looduspuhkus pildis

Looduspuhkuse fotokeel varieerub sõltuvalt sellest, kas teemaks on aktiivne looduspuhkus või lihtne loodusenautlemine – rahulik looduskeskkonnas viibimine.

Aktiivse looduspuhkuse puhul peaks lisaks unikaalsele ja Eestile ainuomasele loodusvaatele pildil olema sportiv/matkav/kalastav vms. inimene. See toob visuaali vajalikku dünaamikat ja elu – aktiivset puhkust ei ole mõistlik promoda läbi vaikelu.

Passiivse loodusenautlemise huvilistele suunatud fotomaterjalidel on vajalik keskenduda pigem puhastele ja esteetilisemale loodusvõtetele. Foto peab kandma tunnet, et sinne loodus on puhas, põhjamaiselt karge ja mis põhiline – siin on ruumi olla omaette.

Suveniiriideed

- * Moos metsaandidest
- * Dolomiidist lauanõud
- * Väikesed hundid ja karud
- * Miniatuurne kadakas potis

Valdkonna eksperdid, organisatsioonid, infoallikad

EV Keskkonnaministeerium <http://www.envir.ee/>

Eestimaa Looduse Fond <http://www.elfond.ee/>

Eesti Looduskaitse Selts <http://www.elks.ee/>

Riigimetsa Majandamise Keskus <http://www.rmkk.ee/>

Eesti Maaturism <http://www.maaturism.ee/>

Eesti Ökoturismi Ühendus <http://www.ecotourism.ee/>

Eesti Matkaliit http://www.matkaliit.ee

Looduse Omnibuss <http://www.looduseomnibuss.ee/>

www.visitestonia.com